

BOG

FRIHED: TÆNKEPAUSER 1 (/BOEGER/FRIHED-TAENKEPAUSER-1)

Af Hans-Jørgen Schanz (/forfattere/hans-jorgen-schanz) (2012)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET ([HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?SEARCH_BLOCK_FORM=870970-](https://bibliotek.dk/da/search/work/?search_block_form=870970-)

BASIS%3A29531757&FRAGMENT=CONTENT)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/frihed-taenkepauser-1) for at anmelde

Facebook ([http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/boeger/frihed-taenkepauser-1&title=Frihed:tænkepauser 1\)](http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/boeger/frihed-taenkepauser-1&title=Frihed:tænkepauser%201))

Tweet ([https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/boeger/frihed-taenkepauser-1&status=Frihed:tænkepauser 1+http://litteratursiden.dk/boeger/frihed-taenkepauser-1\)](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/boeger/frihed-taenkepauser-1&status=Frihed:tænkepauser%201+http://litteratursiden.dk/boeger/frihed-taenkepauser-1))

Hans-Jørgen Schanz er noget så sjældent som kombinationen af en passioneret Jaguar-ejer og idéhistorisk professor ved Aarhus Universitet. Han sender jævnligt beskidte begreber til sprogvask, og nu er turen kommet til frihed. For vi er vilde med frihed: ytringsfrihed, valgfrihed, frihandel, friskoler og ikke mindst fri sex. Selv bilreklamerne lover os frihed. Problemet er, at vi bruger ordet så meget, at vi glemmer, hvad frihed egentlig betyder. Det er derfor på høje tid at få skuret det værste tankemudder af, så vi igen kan se begrebet klart.

TAGS: [FRIHED \(/TAXONOMY/TERM/14550\)](#)

ANMELDELSE

07 nov.12

(/users/stine-marie-nordkvist-jullerup)

Af [Stine Marie Nordkvist Jullerup \(/users/stine-marie-nordkvist-jullerup\)](#)
Skribent

Vesten er besat af frihed, og ordet bliver brugt som aldrig før. Fra Danmarks Frihedsråd og den frie verden til fri hash og fritgående høns.

I denne lille bog om Frihed sender Hans-Jørgen Schanz begrebet frihed til fransk vask og strygning. Han mener nemlig ikke, det giver nogen mening at tale om "Friheden". Der er mange slags frihed, der ikke har meget med hinanden at gøre, og ofte er snakken om frihed simpelthen varm luft. F.eks. når navngivne personer udråber sig selv til frihedsminister, eller når reklamerne lover dig produkter, der giver "frihed til at være den, du

er". Det er en illusion, at begrebet skulle have en velafgrænset kernebetødning. Man kan dog sige, at forestillingen om frihed er noget, der knytter sig til os som sproglige og reflekterende væsner.

Schanz opridses i bogen frihedens historie: Fra de græske bystater til Den Amerikanske Uafhængighedserklæring og Den Franske Revolution og til sidst FN's menneskerettighedserklæring. Vi er vant til at tænke, at frihed, lighed og demokrati hænger sammen. Men det har langt fra altid været tilfældet. I de græske bystater var der demokrati, men kun for de få. Altså frie mænd, der boede i byen, ikke kvinder, børn, slaver eller fremmede.

Når man taler om frihed rent politisk, kan man tale om to forskellige frihedsopfattelser. En negativ frihed og en positiv frihed. Schanz mener, at man i en liberal tradition lægger vægten på den negative frihed og ser man staten som en begrænsning, mens den socialistiske fløj typisk har dyrket den positive frihed, hvor man ønsker en regulerende stat, der gør os mere lige og derved fri til at handle. I korthed kan forskellene beskrives som frihed *fra* noget i modsætning til frihed *til* noget.

Næstsidste kapitel i bogen hedder 'Frihed i fare'. Her kritiserer Schanz neoliberalismen og kapitalens uindskrænkede frihed. Argumenterne er saglige, men Schanz' socialistiske baggrund fornægter sig ikke. Schanz lægger ikke fingrene imellem, når han fastslår, at "resultaterne af neoliberalismens gennemslag har været økonomisk frihed for færre og elendighed for mange".

For at få det fulde udbytte af bogen kræver det nok, at man er vant til at læse. Men der er ingen uforståelige fagtermer, trods det høje faglige niveau. Jeg synes, bogen er en lille knaldperle, der nok skal få det frihedselkende folk op af stolene. Og jeg glæder mig til at få endnu flere Tænkepauser.

BOGDETALJER

Andre bøger af Hans-Jørgen Schanz

(/boeger/50-ideer-der-aendrede-verden)
50 IDEER DER ÆNDREDE VERDEN (/BOEGER/50-IDEER-
DER-AENDREDE-VERDEN)
Af Hans-Jørgen Schanz (red.)